Blackout – co robić, gdy nagle zabraknie prądu?

Zgasło światło. I co teraz?

Blackout to długotrwała przerwa w dostawie energii elektrycznej obejmująca większy obszar. Może być skutkiem awarii, ekstremalnej pogody, katastrofy naturalnej albo celowego działania. Nie każda przerwa w zasilaniu jest blackoutem, ale każdą warto potraktować spokojnie i metodycznie.

Przy dłuższym braku prądu problemem szybko przestaje być samo światło. Mogą pojawić się trudności z ogrzewaniem, wodą, internetem, telefonem, płatnościami kartą i dostępem do części usług. Dlatego najważniejsze są trzy rzeczy: **bezpieczeństwo, informacja i oszczędzanie zasobów.**

ZASADA
Najpierw ustal, co się dzieje. Potem oszczędzaj energię i ciepło. Dopiero później podejmuj kolejne decyzje.

1. Najpierw sprawdź skalę problemu

Zanim uznasz, że doszło do rozległego blackoutu, sprawdź, czy problem nie dotyczy tylko Twojego mieszkania lub budynku.

- sprawdź bezpieczniki lub wyłączniki w instalacji – bez rozbierania urządzeń i instalacji,
- zobacz, czy prąd mają sąsiednie mieszkania, klatka schodowa lub budynki w okolicy,
- jeżeli masz zasięg, sprawdź oficjalne komunikaty operatora, władz lub służb,

- włącz radio na baterie lub na korbkę, jeśli internet i sieć komórkowa przestają działać.

Jeżeli widzisz zerwane przewody, iskrzenie, pożar albo inne bezpośrednie zagrożenie, nie zbliżaj się i powiadom służby z bezpiecznego miejsca.

2. Pierwsze minuty – zabezpiecz dom i energię

Rządowy „Poradnik bezpieczeństwa” zaleca podczas przerwy w dostawie prądu odłączyć urządzenia elektryczne od zasilania. Chroni to sprzęt przed skutkami niekontrolowanego powrotu napięcia i ogranicza niepotrzebny pobór energii.

- odłącz urządzenia elektryczne od zasilania,
- zostaw łatwo dostępne źródło światła – najlepiej latarkę,
- naładuj powerbanki wcześniej; podczas awarii włącz w telefonie tryb oszczędzania energii,
- ogranicz używanie telefonu do potrzebnych połączeń, wiadomości i sprawdzania komunikatów.

WAŻNE
Nie improwizuj przy instalacji elektrycznej. Jeżeli awaria dotyczy instalacji w domu i nie wiesz, co zrobić, skorzystaj z pomocy osoby z odpowiednimi kwalifikacjami.

3. Informacja bez internetu

W dłuższej awarii internet i telefon mogą działać niestabilnie albo przestać działać. Dlatego radio na baterie lub na korbkę jest elementem przygotowania, a nie gadżetem z minionej epoki.

- korzystaj z oficjalnych komunikatów władz, służb i operatorów,

- nie rozładowuj telefonu ciągłym odświeżaniem mediów społecznościowych,
- jeżeli korzystasz z dodatkowej łączności, np. krótkofalówki lub CB radia, przygotuj ją i naucz się obsługi wcześniej.

Brak informacji nie oznacza automatycznie, że trzeba się ewakuować. Decyzję podejmuj na podstawie rzeczywistego zagrożenia i aktualnych zaleceń służb.

4. Oszczędzaj ciepło

Wiele systemów ogrzewania potrzebuje energii elektrycznej do sterowania, pomp lub wentylatorów. Zimą mieszkanie może więc stopniowo tracić temperaturę.

- zbierz domowników w jednym pomieszczeniu,
- zamykaj drzwi do nieużywanych pomieszczeń i ogranicz utratę ciepła,
- załóż ciepłą odzież, użyj koców lub śpiworów,
- zwróć szczególną uwagę na dzieci, seniorów i osoby chore.

ALTERNATYWNE OGRZEWANIE

Poradnik wskazuje przygotowanie źródła ogrzewania, które nie działa na prąd. Używaj wyłącznie urządzeń przeznaczonych do danego miejsca i zgodnie z instrukcją producenta. Urządzeń spalających paliwo nie używaj w sposób grożący zatruciem tlenkiem węgla. Sprawne czujki dymu i czadu są elementem przygotowania domu.

5. Lodówka i zamrażarka – nie zaglądaj bez potrzeby

Podczas blackoutu ogranicz otwieranie lodówki i zamrażarki. Zamknięte urządzenia dłużej utrzymają niską temperaturę. Nie otwieraj ich tylko po to, żeby „sprawdzić, czy jeszcze jest zimno”.

Jeżeli przerwa trwa długo, oceniaj bezpieczeństwo żywności ostrożnie. Produkty, które mogły się zepsuć, nie są warte ryzyka zatrucia.

6. Woda i jedzenie – przygotowanie na minimum 3 dni

Przerwa w dostawie energii może wpływać również na dostawy wody. Oficjalny poradnik zaleca domowe zapasy na minimum 3 dni, w tym minimum 3 litry wody na osobę na dobę oraz żywność gotową do spożycia.

- woda: minimum 3 litry na osobę na dobę,
- żywność trwała i możliwa do zjedzenia bez gotowania,
- leki przyjmowane na stałe i podstawowa apteczka,
- środki higieniczne,
- zapas dla dzieci, zwierząt i osób o szczególnych potrzebach.

Nie chodzi o magazynowanie na miesiące. Chodzi o kilka dni samodzielności, które dają czas na reakcję służb i przywracanie infrastruktury.

7. Gotówka – gdy terminal przestaje działać

Przy rozległej awarii terminale płatnicze i bankomaty mogą być niedostępne. Dlatego poradnik zaleca zapas gotówki w różnych nominałach.

Nie chodzi o przechowywanie dużych sum w domu. Chodzi o możliwość zapłacenia za podstawowe zakupy wtedy, gdy płatność kartą lub telefonem nie działa.

8. Agregat prądotwórczy – przydatny, ale nie w salonie

Rządowy poradnik wskazuje możliwość rozważenia zakupu agregatu prądotwórczego. To może być bardzo użyteczne źródło zasilania, ale wymaga wcześniejszego przygotowania i bezpiecznej obsługi.

- agregatu spalinowego nie uruchamiaj w domu, garażu, piwnicy ani innym zamkniętym miejscu,
- nie ustawiaj go w miejscu, z którego spaliny mogą dostać się do budynku,
- nie podłączaj agregatu do instalacji budynku „domowym sposobem”; stałe rozwiązania powinny być wykonane przez osobę z odpowiednimi kwalifikacjami,
- paliwo przechowuj zgodnie z przepisami i instrukcją producenta, z dala od źródeł ognia.

DLACZEGO TO WAŻNE?
Agregat spalinowy wytwarza tlenek węgla – bezbarwny i bezwonny gaz, który może zabić. Sprzęt awaryjny ma zwiększać bezpieczeństwo, a nie tworzyć nowe zagrożenie.

9. Sprawdź ludzi wokół Ciebie

Blackout może być szczególnie trudny dla osób, które potrzebują pomocy w codziennym funkcjonowaniu lub korzystają z urządzeń wymagających zasilania.

- sprawdź dzieci, seniorów, osoby chore i osoby z niepełnosprawnościami,
- jeżeli to bezpieczne, sprawdź sąsiadów, którzy mogą potrzebować pomocy,
- osoby korzystające ze sprzętu medycznego wymagającego energii powinny mieć wcześniej ustalony plan awaryjny i zapasowe źródło zasilania odpowiednie dla danego urządzenia.

Jeżeli brak zasilania stwarza bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia, szukaj pomocy zgodnie z zaleceniami służb i właściwych podmiotów medycznych.

Czego NIE robić?

- Nie zakładaj od razu, że każda awaria potrwa kilka dni. Najpierw sprawdź informacje.
- Nie rozładowuj telefonu na niepotrzebne aplikacje i ciągłe odświeżanie sieci.
- Nie otwieraj co chwilę lodówki i zamrażarki.
- Nie używaj urządzeń spalających paliwo w sposób niezgodny z ich przeznaczeniem ani w niewentylowanych pomieszczeniach.
- Nie uruchamiaj agregatu spalinowego w budynku ani garażu.
- Nie rozpowszechniaj niesprawdzonych informacji o przyczynach awarii, czasie jej trwania czy rzekomej ewakuacji.

ZAPAMIĘTAJ

Blackout to przede wszystkim problem zarządzania ograniczonymi zasobami: energią, ciepłem, wodą, informacją i czasem.

SPRAWDŹ SIĘ

Jest 18:30 w styczniu. Nagle gaśnie światło. Internet domowy nie działa. Po kilkunastu minutach nadal nie ma prądu, a telefon ma 27% baterii. W domu są dwie osoby dorosłe, dwoje dzieci i senior. Ogrzewanie wymaga energii elektrycznej.

Co robisz najpierw?

SPRAWDŹ ODPOWIEDŹ

Najpierw bezpieczeństwo i informacja. Dopiero gdy wiesz, z czym masz do czynienia, możesz rozsądnie gospodarować energią, ciepłem i zapasami.

ZRÓB TO TERAZ

Po przeczytaniu tego materiału wykonaj dziś pięć rzeczy:

1. Znajdź latarki i sprawdź baterie.
2. Naładuj powerbanki i sprawdź, czy masz właściwe kable.
3. Ustal, które radio będzie działało bez zasilania sieciowego.
4. Sprawdź domowy zapas wody, żywności, leków i gotówki na minimum 3 dni.
5. Porozmawiaj z domownikami: co robicie, gdy prądu nie ma przez kilka godzin, noc albo dłużej.

ZAPAMIĘTAJ 5 RZECZY

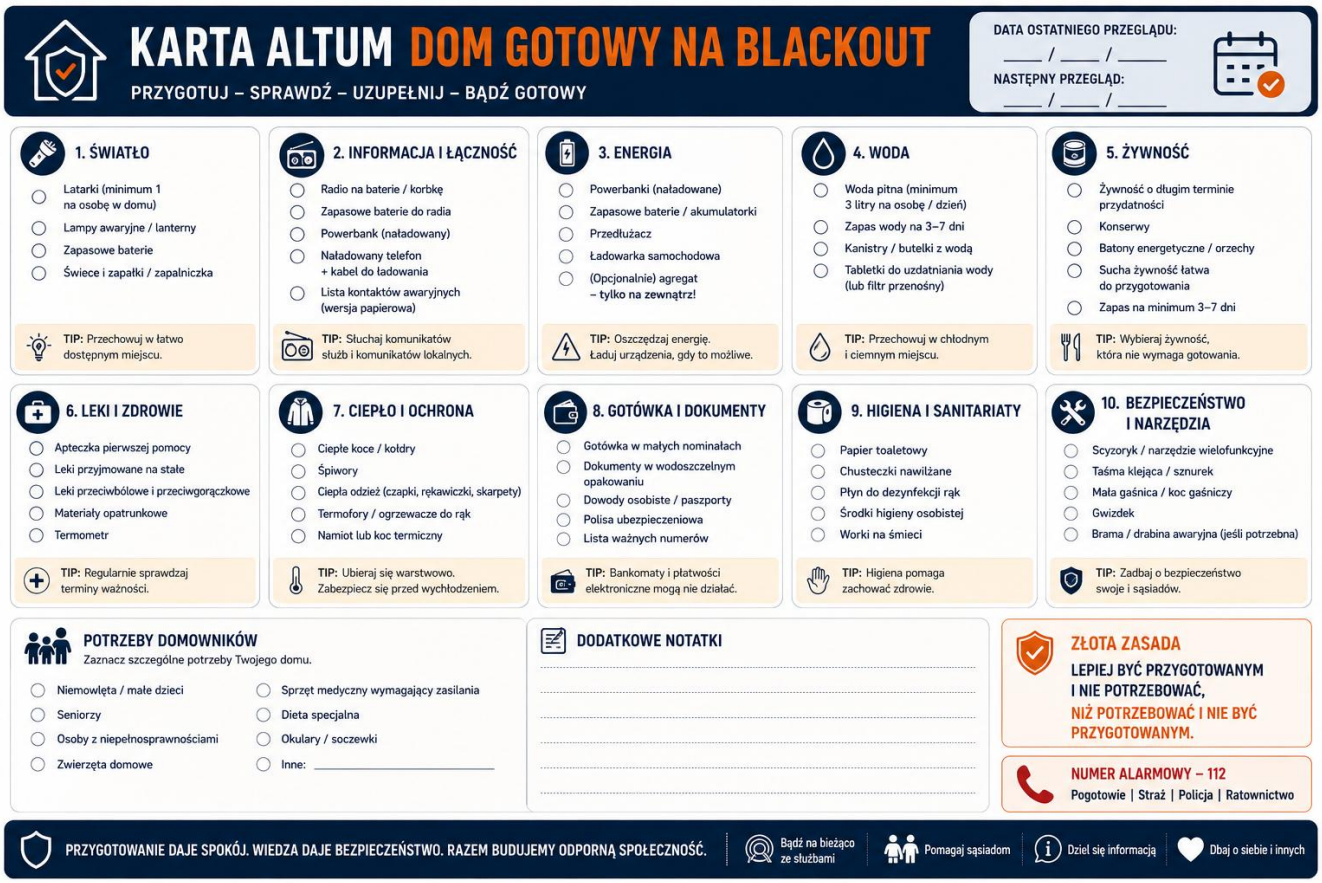
1. Najpierw ustal skalę awarii i sprawdź oficjalne informacje.
2. Oszczędzaj baterię telefonu, ciepło i zapasy.
3. Odłącz urządzenia elektryczne od zasilania podczas przerwy.

4. Miej wodę, żywność, światło, radio, powerbank i gotówkę na minimum 3 dni.

5. Agregaty i alternatywne ogrzewanie wymagają bezpiecznej obsługi – przygotuj się wcześniej.

KARTA ALTUM – DOM GOTOWY NA BLACKOUT

Wydrukuj kartę, sprawdź swój dom i zaznacz elementy, które masz już przygotowane. Braki uzupełniaj spokojnie i wracaj do karty okresowo.

Źródła i standardy

Materiał edukacyjny opracowany na podstawie rządowego „Poradnika bezpieczeństwa”, w szczególności części dotyczących długotrwałego braku prądu (blackoutu), przygotowania otoczenia i domowych zapasów na minimum 3 dni.

W rzeczywistej sytuacji zagrożenia stosuj się do aktualnych komunikatów i poleceń właściwych władz, służb oraz operatorów infrastruktury. Instrukcje producentów urządzeń i wymagania techniczne mają pierwszeństwo przed ogólnymi poradami edukacyjnymi.

Akademia Wiedzy ALTUM – nie chodzi o strach. Chodzi o przygotowanie.